Factsheet Uitzondering mondkapjes voor mensen met een beperking 13-11-2020

Onderwerp: Uitzondering mondkapjes voor mensen met een beperking	
Kernboodschap	• Sommige mensen met een beperking of chronische ziekte zijn niet in staat om een mondkapje te dragen. • Deze mensen zijn daarom uitgezonderd van het dringende advies een mondkapje te dragen in de publieke binnenruimte en zullen straks ook uitgezonderd worden van de mondkapjesplicht. • De mensen die onder deze uitzondering vallen kunnen veelvuldig te maken krijgen met vragen van bijvoorbeeld winkeliers of handhavingsbeambten. Dat kan hen belemmeren in hun participatie. • Daarom werk ik in overleg met cliëntenorganisaties een werkwijze uit, waarbij mensen ondersteund worden in het kenbaar maken dat zij onder de uitzondering vallen. • Daarnaast bekijk ik samen met de minister van Justitie van Veiligheid hoe handhavingsbeambten goed geïnformeerd kunnen worden en overleg ik met MKB-Nederland over het informeren van ondernemers over de uitzondering.
Argumentatie	Sommige mensen zijn vanwege een (zichtbare of onzichtbare) beperking of chronische ziekte niet in staat om een mondkapje te dragen of op te zetten. Zij zijn dan ook uitgezonderd van het dringende advies om mondkapjes te dragen in de publieke binnenruimte en zullen ook uitgezonderd worden van de verplichting die nu in voorbereiding is. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om: o Mensen die daar fysiek niet toe in staat zijn, bijvoorbeeld in verband met een aandoening aan hun gezicht; o Mensen die daardoor in hun gezondheid worden belemmerd, bijvoorbeeld omdat ze een longaandoening hebben en met een mondkapje op onvoldoende zuurstof binnenkrijgen; o Mensen die ernstig ontregeld raken als zij zelf of hun begeleider een mondkapje dragen, bijvoorbeeld vanwege een verstandelijke beperking of psychische aandoening; o Mensen die afhankelijk zijn van non-verbale communicatie, zoals liplezen. • Met cliëntenorganisaties voor mensen met een beperking of chronische ziekte is besproken hoe kan worden aangetoond dat iemand niet in staat is een mondkapje te dragen. • Daarbij is de overweging meegenomen dat mensen hier veelvuldig vragen over zouden kunnen krijgen van winkeliers of handhavingsbeambten. Dat kan hen belemmeren in hun participatie. • Er is uitdrukkelijk voor gekozen om het aantonen dat iemand onder de uitzondering valt niet afhankelijk te maken van een formele, medische verklaring. De reden daarvoor is dat het vereisen van een medische verklaring een onevenredige belasting oplevert voor zowel de mensen om wie het gaat, als de zorgsector die dan een proces zou moeten inrichten om die verklaring af te geven. • In overleg met cliëntenorganisaties was aanvankelijk de gedachte dat er een kaartje ontwikkeld zou worden dat mensen zelf konden downloaden. Dat kaartje kon gebruikt worden als hulpmiddel om aan een winkelier of een handhavingsbeambte toe te lichten dat er een uitzondering bestaat en dat de toonder verklaarde onder die uitzondering te vallen. Het kaartje was geen officieel bewijsmiddel.

	• In verband met de aanstaande mondkapjesplicht is naar boven gekomen dat het kaartje in de oorspronkelijk bedachte vorm makkelijk tot oneigenlijk gebruik en problemen in de handhaving zou kunnen leiden. Voor handhavingsbeambten zou het lastiger worden om mensen die dat kaartje ten onrechte laten zien aan te spreken op het niet dragen van een mondkapje of straks zelfs te beboeten. • Daarom is het kaartje, korte tijd nadat het online gepubliceerd was, weer offline gehaald. • In overleg met cliëntenorganisaties wordt nu een alternatief uitgewerkt, waarbij het doel, om mensen die niet in staat zijn een mondkapje te dragen te ondersteunen om dat kenbaar te maken, overeind blijft, terwijl het risico op misbruik wordt verkleind. • Omdat rijksoverheid.nl een bepaalde waarde uitstraalt terwijl het kaartje geen formeel juridische status heeft, wordt t.a.v. het uit te werken alternatief ook nagedacht over een alternatieve plek/vorm voor publicatie. • Het is en blijft de verantwoordlijkheid van mensen zelf om aan te tonen dat zij onder de uitzondering vallen. Het alternatief dat wordt uitgewerkt is bedoeld om hen daarbij te helpen, maar wordt geen formeel bewijsmiddel. • Daarnaast zullen mensen ook geïnformeerd worden over andere manieren om aannemelijk te maken dat zij onder de uitzondering vallen, zoals het tonen van medicatie of een verklaring van een begeleider. • Samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt bovendien gewerkt aan het goed informeren van handhavingsbeambten over de reikwijdte van de uitzondering en de wijzen waarop mensen zouden kunnen aantonen dat ze daaronder vallen. • Via MKB-Nederland worden ook ondernemers die in hun onderneming met de mondkapjesplicht te maken krijgen, zoals winkeliers en ondernemers in de culturele sector, over de uitzondering geïnformeerd.
Politieke afspraken (regeerakkoord, convenant, coalitieafspraken e.d.)	nvt
Feiten&cijfers	nvt
Overig (zoals heikele punten en pers)	• Vanuit Persbureau DPA en De Telegraaf zijn de afgelopen weken vragen gesteld over het kaartje. • DPA heeft daarbij gewezen op een alternatief format dat online circuleerde met de oproep het te downloaden en te gebruiken. • Ook via social media kwamen meerder signalen naar boven dat werd opgeroepen dit kaartje massaal te gebruiken door mensen die niet onder de uitzondering vallen. • Er zijn ook vragen gesteld door Argos over de bejegening van een persoon die in verband met een trauma door seksueel misbruik in paniek raakt door het dragen van een mondkapje. Zij werd door de handhavingsbeambte gevraagd de reden van het niet dragen van een mondkapje kenbaar te maken.